समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

সপ্তম শ্রেণীৰ বাবে

গণিত

অধ্যায় - ৯

পৰিমেয় সংখ্যা

অংশ – ৬

পল্লবী পাঠক

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

পূৰণ
(Multiplication)

দুটা পৰিমেয় সংখ্যাৰ পূৰণ হ'ল = $\frac{\text{সংখ্যা দুটাৰ লবৰ পূৰণ}}{\text{সংখ্যা দুটাৰ হৰৰ পূৰণ}}$

উদাহৰণ — $\frac{2}{3} \times \frac{5}{7} = \frac{2 \times 5}{3 \times 7} = \frac{10}{21}$

এইবাৰ এটা পৰিমেয় সংখ্যা $\frac{-2}{5}$ ক এটা ঋণাত্মক অখণ্ড সংখ্যাৰে পূৰণ কৰোঁ আহা —

$\frac{-2}{5} \times (-7) = \frac{(-2) \times (-7)}{5} = \frac{14}{5}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

কিন্তু $-7 = \frac{-7}{1}$ লিখিব পাৰি।

গতিকে, $\frac{-2}{5} \times (-7) = \frac{-2}{5} \times \frac{-7}{1} = \frac{(-2) \times (-7)}{5 \times 1} = \frac{14}{5}$

একে ধৰণে, $\frac{-3}{4} \times \frac{7}{2} = \frac{(-3) \times 7}{4 \times 2} = \frac{-21}{8}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

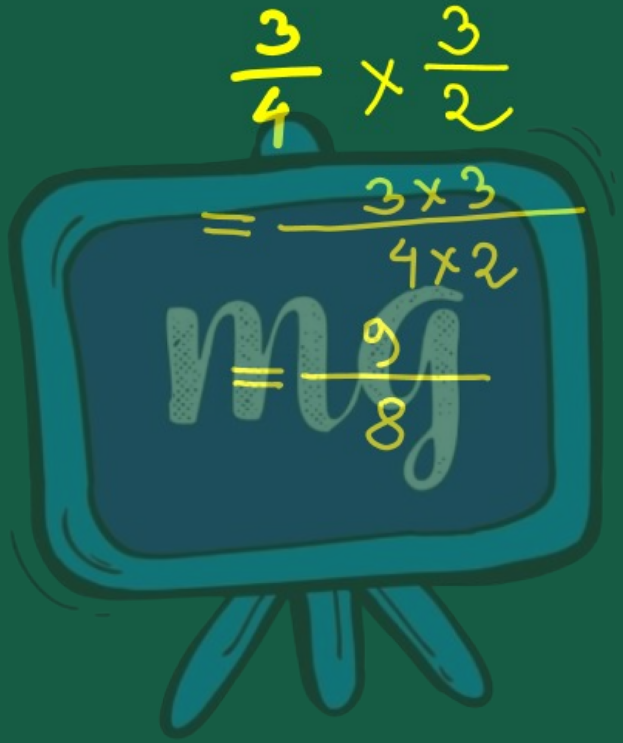

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

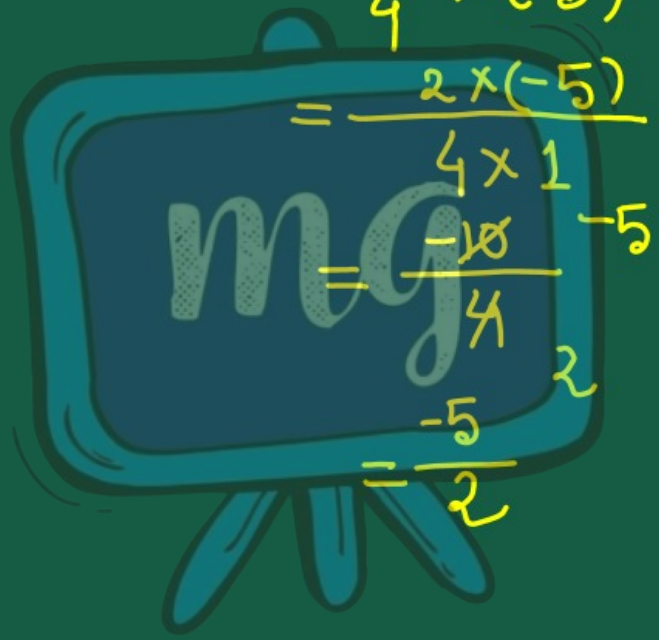

$$\frac{2}{4} \times (-5)$$

$$= \frac{2 \times (-5)}{4 \times 1}$$

$$= \frac{-10}{4}$$

$$= \frac{-5}{2}$$

-5

2

$$-5 = \frac{-5}{1}$$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উদাহৰণ - 7

মান উলিওৱা —

(i) $\frac{4}{7} \times \left(\frac{-5}{3}\right)$

$= \frac{4 \times (-5)}{7 \times 3}$

$= \frac{-20}{21}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উদাহৰণ - 7

মান উলিওৱা —

(ii) $\frac{-7}{6} \times \frac{-5}{1}$

$= \frac{(-7) \times (-5)}{6 \times 1}$

$= \frac{35}{6}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

হৰণ
(Division)

(i) $\frac{3}{5}$ ৰ প্ৰতিক্ৰম $\frac{5}{3}$

(ii) $\frac{-5}{7}$ ৰ প্ৰতিক্ৰম $\frac{7}{-5}$ অৰ্থাৎ $\frac{-7}{5}$

(iii) -7 ৰ প্ৰতিক্ৰম $\frac{-1}{7}$ ইত্যাদি

(iv) 0 ৰ প্ৰতিক্ৰম পাব নোৱাৰি

ভগ্নাংশৰ হৰণৰ ক্ষেত্ৰত কৰাৰ দৰেই এটা পৰিমেয় সংখ্যাক আন এটা পৰিমেয় সংখ্যাৰে হৰণ কৰিবলৈ হ'লে প্ৰথম পৰিমেয় সংখ্যাটোক দ্বিতীয় পৰিমেয় সংখ্যাৰ প্ৰতিক্ৰমেৰে পূৰণ কৰিলেই হ'ল। তলত উদাহৰণ দিয়া হ'ল-

(i) $\frac{-5}{6} \div \frac{7}{11} = \frac{-5}{6} \times \frac{11}{7} = \frac{(-5) \times 11}{6 \times 7} = \frac{-55}{42}$

(ii) $\frac{-9}{5} \div \left(\frac{-6}{25}\right) = \frac{-9}{5} \times \frac{-25}{6} = \frac{(-9) \times (-25)}{5 \times 6}$

$= \frac{9 \times 25}{5 \times 6} = \frac{15}{2}$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
समग्र शिक्षा

Under CSR Support by
ipca | Foundation

$$\frac{5}{2} \div \frac{6}{3}$$

$$= \frac{5}{2} \times \frac{3}{6}$$

$$= \frac{5 \times 3}{2 \times 6}$$

$$= \frac{15}{12}$$

$$= \frac{5}{4}$$

$$\frac{6}{3}$$

মূল্যায়ন

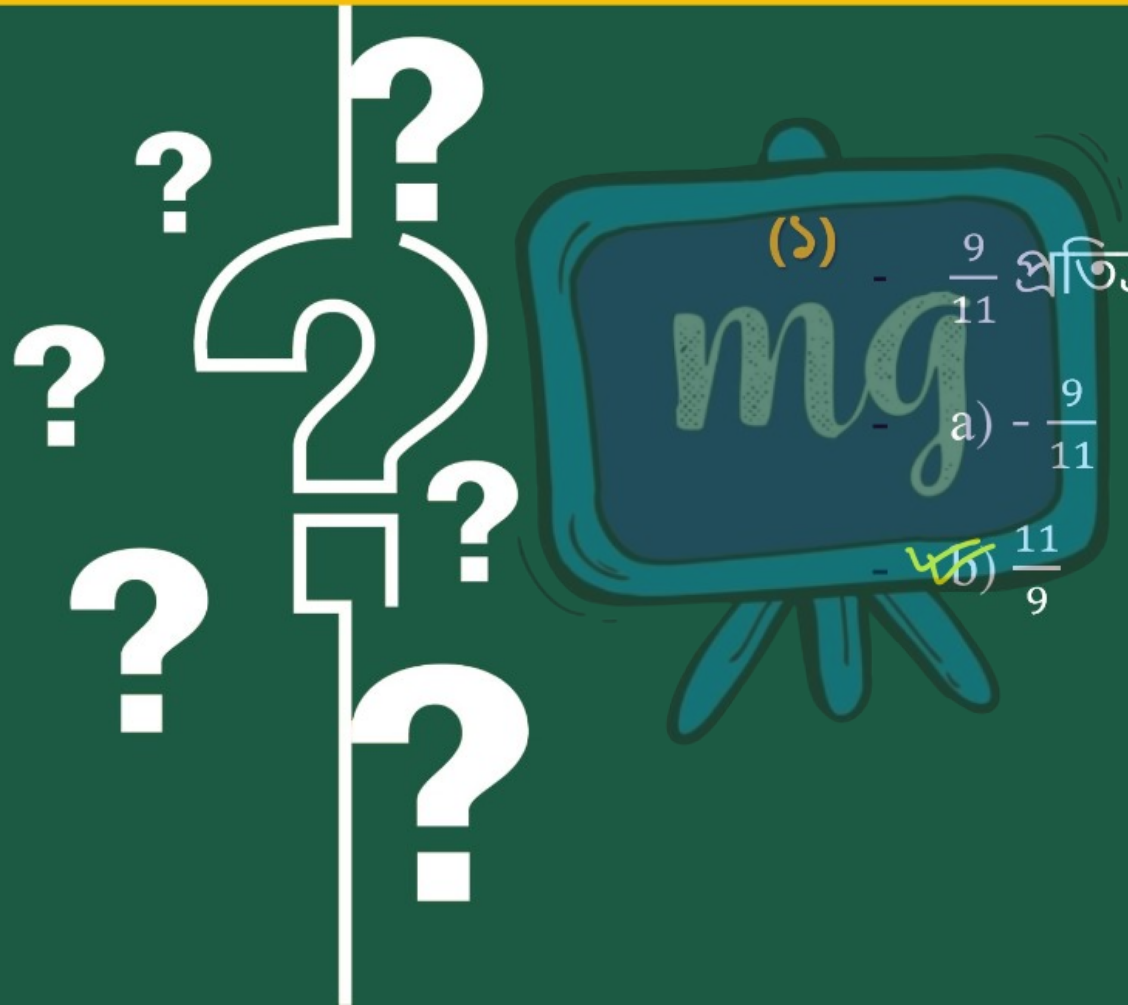

(১) $-\frac{9}{11}$ প্রতিক্রম সংখ্যাটো কি হ'ব ?

a) $-\frac{9}{11}$

b) $\frac{11}{9}$

মূল্যায়ন

(২) মান নির্ণয় কৰা ?

a) $\frac{5}{7} \times \frac{3}{2}$

$= \frac{5 \times 3}{7 \times 2}$

$= \frac{15}{14}$